

Kainuu

**Kainuun maakuntaohjelman
toteuttamissuunnitelma
TOTSU 2009 – 2010**

Hyväksytty MYR:ssä 6.10.08 ja maakuntavaltuustossa 20.10.2008

Kainuun maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma 2009 - 2010

SISÄLLYSLUETTELO

	sivunro
I Johdanto	3
II Maakunnan kehitys ja edellisen suunnitelman toteutuminen	3
III Maakuntaohjelman toteuttaminen 2009 - 2010	5
Toteuttaminen toimintalinjoittain ja toimenpidekokonaisuuksittain	5
TL 1 Osaamisen vahvistaminen ja innovaatioympäristön kehittäminen	5
Tpk 1.1 Osaamistason nostaminen ja koulutusrakenteen kehittäminen	5
Tpk 1.2 Tietoyhteiskunnan mahdollisuuksien hyödyntäminen	7
Tpk 1.3 Innovaatiotoiminnan edellytysten parantaminen	7
TL 2 Elinkeinojen ja tuotantorakenteen kehittäminen ja yrittäjyyden edistäminen	9
Tpk 2.1 Klustereiden kehittäminen ja tuotantorakenteen uudistaminen (ICT, elektroniikka, metalli, elämystuotanto, metsä ja puu, elintarviketalous sekä hyvinvointi)	10
Tpk 2.2 Muut toimialat (Kaivannaistoimiala, Talvivaaran kaivosshanke, palvelualat)	10
Tpk 2.3 Yrittäjyyden ja yritystoiminnan edistäminen	11
Tpk 2.4 Osaavan työvoiman saatavuus	11
TL 3 Elinvoimainen uudistuva maaseutu	12
TL 4 Hyvinvoinnin edellytysten parantaminen	12
Tpk 4.1 Rakennetyöttömyyden purku ja syrjäytymisen ehkäiseminen	12
Tpk 4.2 Hyvinvointipalvelut	13
TL 5 Aluerakenteen ja infrastruktuurin toimintakyvyn vahvistaminen ja ympäristön hoito	14
Tpk 5.1 Perusrakenteiden tason ja toimivuuden parantaminen	14
Tpk 5.2 Hyvä ympäristö	14
TL 6 Vuorovaikutusten lisääminen ja yhteistyön tehostaminen	15
Tpk 6.1 Kansainvälinen ja monikulttuurinen Kainuu	15
Tpk 6.2 Viestintä ja kansalaisvaikuttaminen	16
Tpk 6.3 Alueyhteistyö ja kumppanuus	16

Liitteet

Jäljempänä on eri kohtiin lisätty ehdotus ensisijaiseksi rahoittajaksi, jonka vastuulla on hankeluonnosten tarkempi käsittely. Merkinnät eivät siis ole mitenkään sitovia ja lopullisia, vaan muuttunevat osittain valmistelun kuluessa.

I Johdanto

TOTSU on tehty 27.2.2006/§ 19 maakuntavaltuustossa hyväksytyn maakuntaohjelman toimintalinjojen mukaisesti. TOTSUssa ei esitetä tyhjentävää hankeluetteloa vaan toteutettavaksi voidaan ottaa muitakin hankkeita. Mukana valmistelussa ovat olleet TE-keskuksen eri osastot, Finnvera, Oulun lääninhallituksen sivistysosasto, Oulun tiepiiri, Kainuun ympäristökeskus, Kainuun metsäkeskus ja Kainuun maakunta –kuntayhtymä. TOTSUn laatimisesta keskusteltiin MYR:n sihteeristössä 26.8.2008 ja MYR:ssä 1.9.2008. TOTSU:un pyydettiin kesällä laajasti myös hanke-ehdotuksia ja ensimmäisestä luonnoksesta järjestettiin keskustelutilaisuus 8.9.2008. Rahoitusryhmä keskusteli TOSU:sta 26.9.2008 ja MYR:n sihteeristö käsitteli sitä 29.9.2008. Lopullinen käsittely MYR:ssä oli 6.10.2008 ja maakuntavaltuusto hyväksyi TOTSUn kokouksessaan 20.10.2008.

Liitteenä oleviin rahoitustaulukoihin on koottu esitykset rahoituslähteittäin. Kainuussa on käytettävissä EAKR ja ESR -ohjelma, maaseutuohjelma, alkamassa oleva ENPI-ohjelma (naapurisuusohjelma) sekä Kainuun kehittämisraha. Kainuun hallintokokeiluun liittyen EAKR ja ESR –ohjelman rahoituksesta ja Kainuun kehittämisrahan jakamisesta sekä maaseutuohjelman ja kalatalousohjelman varojen kohdentamisesta päättää maakuntavaltuusto. Kainuussa toimii lisäksi kaksi Leader -ryhmää, jotka kohdentavat saamansa rahoituksen omien toimintasuunnitelmiansa mukaisesti.

Tekstissä ja taulukoissa esiintyvät lyhenteet:

KMK	Kainuun maakunta –kuntayhtymä, työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala
LH	Oulun lääninhallituksen sivistysosasto, opetusministeriön kautta tuleva rahoitus
TE	Te-keskuksen yritysosasto, työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala
TE	Te-keskuksen teknologian kehittämisosasto, ”
FINN	Finnvera Oyj, ”
TE	Te-keskuksen työvoimaosasto, ”
TE	Te-keskuksen maaseutuosasto, maa- ja metsätalousministeriön ”
KAI	Kainuun ympäristökeskus, ympäristöministeriön ja MMM:n kautta tuleva rahoitus
Tiep	Oulun tiepiiri, liikenne- ja viestintäministeriön ”
MeKe	Kainuun metsäkeskus, maa- ja metsätalousministeriön kautta tuleva rahoitus
STM	Sosiaali- ja terveysministeriö tai lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosasto

II Maakunnan kehitys ja edellisen suunnitelman toteutuminen

Kainuun väestö väheni vuoden 2007 aikana. Vähennystä oli 577 henkeä ja se oli 376 henkilöä vähemmän kuin vuonna 2006. Vuoden 2008 puolivuotistilanteen osalta väestön muutos oli 20 henkilöä vähemmän verrattaessa vuoden 2007 puolivuotistilanteeseen. Vuoden 2008 kahden ensimmäisen neljänneksen kokonaisväestön muutos oli –130 henkilöä. Työllisyyskehitys oli hyvä. TE-keskuksen työvoimaosaston mukaan työttömien määrä laski vuoden 2006 lopun tilanteesta ja oli vuoden 2007 lopussa 5 465 henkilöä. Vähennystä oli 841 henkilöä. Keskimääräinen työttömyysaste vuonna 2007 oli 14,1 % ja vuoden 2008 heinäkuun lopussa se oli 13,1 %.

TOTSU 2008-2009:aan, joka hyväksyttiin maakuntavaltuustossa lokakuussa 2007, sisällytetyt hankkeet ovat alkaneet toteutua aika hyvin siihen nähden, että EAKR ja ESR ohjelmat ovat lähteneet kangerrellen käyntiin. MYR:ssä vuoden 2008 aikana tehdyt puollot ovat noudattaneet aiempaa TOTSU:a, joten sen ohjausvaikutus on ollut siis merkittävä.

Kainuuta kohtasi suuri takaisku, kun UPM ilmoitti 10.9.2008 sulkevansa Kajaanin paperitehtaan vuoden lopussa. Tehdas on työllistänyt 535 henkilöä, joten sulkemisen vaikutus on todella suuri koko Kainuulle. Jo hidastunut muuttoliike maakunnasta ulospäin uhkaa jälleen kiihtyä. Talvivaaran kaivosohjelma helpottaa tilannetta jonkin verran, mutta se ei riitä kompensoimaan paperitehtaan lakkauttamisen vaikutuksia.

Seuraavassa taulukossa näkyvät lähtötaso ja maakuntaohjelmassa asetetut tavoitteet :

	Lähtötaso vuosiluvut taulukossa riveillä	Lähtötaso TOTSUn valmist. 2007	Tavoite 2010
1) Koulutustaso			
* tutkinnon suorittaneiden osuus, 2006	60,8	59,7	63,8
* korkea-asteen suorittaneiden osuus, 2006	19,6	19,1	25
2) Työmarkkinatilanne			
* työllisyysaste, työvoimatutkimus 2006	58	58	60,3
* työttömyysaste, työvoimatutkimus 2006	16,5	16,6	12
* työpaikkojen määrä, työssäkäyntitilasto 2005 (indeksi v. 2000 = 100)	95,8	97,2	101,4
3) Muuttoliike ja väestö			
* nettomuutto, osuus väestöstä, % v. 2006	-0,8	-0,7	-0,17
* luonnollinen väestönkasvu, osuus väestöstä, % v. 2005	-0,3	-0,9	-0,29
* huoltosuhte (ei-työlliset/työlliset). v. 2006 (ennakko)	1,76	1,81	1,54
4) Tuotanto/alueellinen bkt			
* bkt/asukas (v. 2004, koko maa on 100, brutto perushintaan)	68,8	68,7	72
* liikevaihdon kasvu (suhdannetiedot, keskimääräinen kasvu v. 2007, %)	9,23	9,05	5
* yritysten lukumäärä v. 2006	3 556	3 408	3 858
* uudet yritykset, osuus yrityksistä v. 2006, %	7,8	7,3	8
* lopettaneet yritykset, osuus yrityksistä v. 2006, %	4,1	3,8	4
Maakuntaohjelman tavoite: yritysten nettolisäys vuosittain 90 kpl			

Tavoitteista tärkein on asukasta kohti lasketun bruttokansatuotteen kasvattaminen Kainuussa muuta maata nopeammin. Tämä on Kainuussa itse asetettu tavoite. Lisäksi tuottavuuden kasvun pitäisi olla yleisesti maan keskimääräistä kehitystä korkeampi (pitkän tähtäimen tavoite 6 %).

Kainuun omat laadulliset tavoitteet maakuntaohjelman mukaan ovat:

- Yrittäjyys; maan keskitasoa nopeampi kehitysvauhti uusien yritysten määrän nettokasvussa.
- Osaaminen; avainklustereiden ja –yritysten osaamistarpeisiin vastaaminen.
- Aluetalous, työllisyys; BKT/asukas kasvu nopeampi kuin maassa keskimäärin, maakunnan tuote- ja palveluviennin lisääminen, ulkopuolisten investointien saaminen maakuntaa, kuntatalouden vakauttaminen, työllisyysasteen merkittävä kohottaminen ja tuottavuuden kohottaminen.
- Maakunnan luonnonvarojen kestävä käyttö ja ympäristönsuojelu.
- Yhteistyö ja verkottuminen.
- Maakunnan tunnettuuden lisääminen ja maakuntakuvan parantaminen.
- Sosiaalinen ja alueellinen oikeudenmukaisuus; maakunnan tasapainoinen kehittäminen ja palvelujen turvaaminen koko maakunnan asukkaille.

Maakuntaohjelman määrällisten tavoitteiden arvioidaan toteutuvan vuoteen 2010 mennessä hyvin, ellei yleinen taloudellinen kehitys maailmalla olennaisesti heikkene tämän vuoden alun tilanteesta. Haasteellisin on tavoite muuttoliikkeen pieneneminen vuonna 2010 nettona laskettuna. Tämän vuoden alkupuoliskon tiedot viittasivat vahvasti siihen suuntaan, mutta paperitehtaan sulkeminen vaikeuttaa huomattavasti tavoitteeseen pääsemistä. Talvivaaran kaivoksen käynnistyminen kerrannaisvaikutuksineen on merkittävä positiivinen tekijä, samoin myös arviot metsäalan työpaikkamäärän (hakkuu ja kuljetus) kasvusta ovat positiiviset. Mittavat matkailuinvestoinnit sekä kaivos- ja kaivannaisalan eri hankkeet antavat osaltaan perustaa tavoitteen toteutumiseksi. Muuttoliikkeen hidastuminen ei kuitenkaan takaa samanlaista vaihetta pitkään, ellei elinkeinoelämän kehitys pysy muuta maata suhteellisesti ripeämpänä. Muuttoliikkeen tasapainottuminen ei myöskään merkitse väkiluvun vähenemisen pysähtymistä.

Rakennerahasto-ohjelmien vaikutus on suhteellisesti merkittävin toimintalinjassa yksi ”osaamisen vahvistaminen”. Toiseksi merkittävin EU-ohjelmien suhteellinen osuus on toimintalinjassa kaksi ”elinkeinojen kehittäminen”.

III Maakuntaohjelman toteuttaminen 2009 – 2010

Keskeisin haaste Kainuussa on edelleen väestön ikärakenteen nopea muuttuminen tulevina vuosina. Muutoksen vaikutukset on otettava huomioon kaikessa toiminnan suunnittelussa sekä yksityisellä, kolmannella että julkisella sektorilla.

Paperitahtaan sulkeminen heikentää Kainuun talouskasvua lähimpänä kahtena vuotena dramaattisesti, ellei korvaavia toimenpiteitä saada käyntiin nopeasti ja laaja-alaisesti.

Julkinen rahoitus ja yksityinen rahoitus, maakuntaohjelman tarkistukseen sisällytettävä arvio suuntaamisesta	Julkinen	Yksityinen
TL 1. Osaamisen vahvistaminen	15 %	5 %
TL 2. Elinkeinojen kehittäminen	27 %	78 %
TL 3. Elinvoimainen ja uudistuva maaseutu (sisältää alkutuotannon yritys- ja kehittämistuet)	7 %	9 %
TL 4. Hyvinvoinnin edellytysten parantaminen	14 %	2 %
TL 5. Aluerakenteen ja infrastruktuurin toimintakyvyn vahvistaminen ja ympäristön hoito	35 %	5 %
TL 6. Vuorovaikutuksen lisääminen	2 %	1 %

Toteuttaminen toimintalinjoittain ja toimenpidekokonaisuuksittain

TL 1 Osaamisen vahvistaminen ja innovaatioympäristön kehittäminen

1.1 Osaamistason nostaminen ja koulutusrakenteen kehittäminen

Keinot:

Yhteistyön kehittäminen kaikilla kouluasteilla työ- ja elinkeinoelämän kanssa ja sen huomioon ottaminen opetuksessa ja henkilöstön täydennyskoulutuksessa.

Laaja ja monipuolinen sekä laadultaan kilpailukykyinen maakunnan avainklustereita tukeva korkeakouluopetusta ja tutkimusta tarjoava kokonaisuus.

Turvataan joustava siirtyminen koulutusasteelta toiselle tai työelämään.

Työssäolevan työvoiman ja yritysten osaamisen kehittäminen

Työurien pidentäminen ja työorganisaatioiden kehittäminen

Luodaan laadukkaita sisältöjä verkkoon. Esimerkkinä verkko-oppimiseen liittyvien palveluiden kehittäminen.

Perusopetus

Perusopetus – Yritteliäisyys koulutyön keskiöön ja oppimisympäristön laajentaminen LH

Perusopetuksen kehittämishankkeen painopisteenä on menetelmällinen kehitystyö. Toiminnallinen tavoite on oppilaiden pysyminen koulutusuralla. Kasvatustavoitteena on aktiivinen, osallistuva ja yritteliäs kansalainen.

Toisen asteen koulutus:

Toimintaympäristön muutoksiin vastaava innovaatiopohjainen toisen asteen koulutusjärjestelmä LH

Toimenpiteinä ovat:

1. Opetussuunnitelmien reaaliaikainen määrällinen, laadullinen ja sisällöllinen uudistamisprosessi yhteistyössä työelämän kanssa
2. Oppimisympäristöjen uudistaminen, missä huomioidaan työssäoppimisen ja ammattiosaamisen näyttöjen toteuttaminen yhdessä työelämän kanssa
3. Opiskelijan työmarkkinoille sijoittumisen edistäminen, ensimmäisen työpaikan malli

Lukiokoulutuksen maakunnallinen profilointi: filiaalilukio, Kajaanin lukio, Kuhmon lukio, Sotkamon lukio LH

Filiaalilukio (Hyrnsalmi, Paltamo, Puolanka ja Suomusalmi):

monimuoto – opetuksen kehittäminen, yhteistyössä Itä – Suomen oppimisverkoston kanssa

Kajaanin lukio:

matemaattisluonnontieteellisen opetuksen kehittäminen ja korkea-asteen yhteistyön laajentaminen

Lisäksi Kajaanin lukion kehittämistehtävinä ovat taiteen erityistehtävä (musiikki yhteistyö Kuhmon kanssa) ja kahden tutkinnon opintojen laajentaminen kaikille koulutusaloille.

Kuhmon yhteislukio:

- Kuhmon yhteislukion musiikin opetuksen vakinaistaminen, yhteistahot Kaustinen – Kuhmo kulttuuriklusteri ja Kajaanin lukio (maaseutupoliittinen erityisohjelma)

Sotkamon lukio:

- luodaan kansainvälisten opiskelijoiden rekrytointi- ja tukipalvelujärjestelmä lukion, urheilulukion ja IB –lukion käyttöön. Mallin laajentaminen Kainuun toiselle asteelle
- lukiokoulutus asemoidaan SnowpolisCampuksen kehittämisrytmiin

Lisäksi Sotkamon lukion kehittämistehtävänä on kahden tutkinnon opintojen kehittäminen matkailualalle yhteistyössä matkailuyritysten ja Kainuun ammattiopiston kanssa.

Vaalan lukio, (Vaalan kunnan oma toiminta):

- kehittää etä- ja monimuoto-opetusta Oulun seudun lukioiden kanssa

Keskeisimmät hankkeet Kajaanin yliopistokeskuksessa:

Opettajankoulutusyksikössä suunnitellaan seuraavia hankkeita:

- monikulttuurisuuspainotteinen luokanopettajakoulutus,
- erityiskasvatuspainotteinen luokanopettajakoulutus,
- liikunta- ja terveyskasvatuspainotteinen luokanopettajakoulutus,
- lisäksi merkittäviä aihealueita ovat yrittäjyys, kansalaiskasvatus ja rakenteellinen yhteistyö ammattikorkeakoulun kanssa.

Yhteistyö Kuopion, Joensuun, Jyväskylän ja Lapin yliopiston kanssa

- mittalaitelaboratorion DI-maisterikoulutus LH
- elintarvikebiotekniikan maisterikoulutus LH
- kulttuuriyrittäjyyden kansainvälinen maisteriohjelma LH
- Taiteen ja kulttuurin senioriakatermia, LH ja TE jatkohankkeistus vv. 2008 - 2010
- Sosiaalityön maisteriohjelma, Kajaanin aikuiskoulutusyksikkö toteuttaa yhdessä Kuopion yliopiston kanssa, LH aloitus syksy 2008

Jyväskylän yliopiston hankkeet Kajaanin yliopistokeskuksessa:

Kajaanin yliopistokeskuksen Sotkamon liikuntateknologian maisteri- ja tohtoritasoisen koulutuksen vakiinnuttaminen ja liikuntamittausten tutkimuksen laajentaminen.

Keskeisimmät hankkeet Kajaanin ammattikorkeakoulussa:

- Kansainvälisten koulutusohjelmien suunnittelu eli englanninkielisenä toteutettava liikuntakoulutusohjelma ja liiketalouden master –tasoisen koulutuksen suunnittelu ja käynnistäminen Kainuussa. Tietotekniikan koulutusohjelma profiloidaan ajoneuvoteknologiaan kansainvälisyyttä voimakkaasti esille tuoden. LH
- Suunnitellaan teollisuuden kanssa yhteistyössä ajoneuvotietojärjestelmän insinöörinkoulutusohjelma tukemaan kainuulaista ja suomalaista ajoneuvoklusteria. Luodaan kansainvälinen yhteistyöverkosto tukemaan koulutusta. Verkostoa voidaan hyödyntää kainuulaisten alan yritysten kansainvälistämisessä. Luodaan markkinointi- ja toimintamalli koulutuksen käynnistämiseksi.
- Kaivannais- ja kiviaineosaamisen suuntautumisvaihtoehdon suunnittelu osaksi insinöörinkoulutusta yhteistyössä kaivannaisalan yritysten, vuorimiesyhdistyksen koulutusjaoston sekä muiden Pohjois-Suomen korkeakoulujen kanssa.
- Kainuulaisen pk-sektorin liiketoimintaosaamisen kehittäminen LH

Kainuulaisten yritysten markkinointi-, myynti-, internet valmiuksien kehittäminen (sähköinen markkinointi), logistisen liiketoimintaosaamisen kehittäminen.

- Venäjäläliiketoiminnan osaamisen vahvistaminen LH
Kajaanin ammattikorkeakoulun koulutus- ja muu kehittämistoiminta edistää liiketoimintaosaamista ja varsinkin pk-sektoriin liittyvää t&k-toimintaa sekä pk-sektorin yrittäjyyttä, verkostoitumista ja kansainvälistymistä erityisesti Pietarin, Moskovan ja muutamiin muiden merkittävien alueiden osalla. Hankkeessa hyödynnetään Itä-Suomen ammattikorkeakoulujen Venäjä yhteistyötä ja Kainuun Edun yhteistyökuvioita. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa Kajaanin ammattikorkeakoulun profiloitumista Venäjä-osaajana varsinkin liiketalouden, matkailun ja vientirakentamisen aloilla.
- Ammatillisen aikuiskoulutuksen saumaton urapolku LH
Kehitetään aikuiskoulutusta entistä enemmän vastaamaan työelämatarpeisiin nopeasti ja joustavasti, luodaan joustavia koulutusjärjestelmiä työelämässä oleville alaa vaihtaville opiskelijoille, kehitetään osaamisen tunnistamis-/tunnustamisjärjestelmää, luodaan malli aikuisopiskelijan opintojen ohjaukseen.

Kainuun TE-keskus nostaa alueellista osaamistasoa kansallisen rahoitukset (työvoimakoulutus, yhteishankintakoulutus) sekä erilaisten ESR-hankkeiden avulla. Keskeisimpiä hankkeita ovat mm. toimialakohtaiset työvoiman osaamistason kohottamiseen tähtäävät hankkeet.

Kainuu osallistunee valtakunnalliseen ESR-kehittämishankkeeseen Osuvuutta ja kysyntälähtöisyyttä aikuisopiskeluun tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden valtakunnallisella kehittämisohjelmalla, TE + LH

1.2 Tietoyhteiskunnan mahdollisuuksien hyödyntäminen

Keinot:

Kehitetään runkoverkkoja (valokuitu) riittävien yhteysnopeuksien tarjoamiseksi kaikille. Tuetaan toimintakulttuurin muutosta sekä kehitetään osaamista tietoyhteiskunnan työkalujen omaksumiseksi sekä tieto- ja viestintätekniiikan osaamisen laajentamiseksi.

Laajakaista on käytännössä toteutettu. Maakunnan kattavan verkoston täysipainoinen hyötykäyttö on seuraava vaihe sisältäen mm sähköisten palveluiden lisäämisen sekä kainuulaisten perehdyttämisen palveluiden käyttöön. KMK

Maakuntavaltuusto päätti yksimielisesti lisätä kohtaan 1.2: "Kainuun maakunta -kuntayhtymä varautuu LVM:n uusien tietoliikenne rakentamishankkeen asettamiin tarpeisiin."

ESR-hankkeet, joissa kohotetaan työorganisaatioiden ja niiden henkilöstön tietoyhteiskuntaosaamista sekä e-liiketoiminnan osaamista ja sen hyödyntämistä, TE, LH

1.3 Innovaatiotoiminnan edellytysten parantaminen

Keinot:

Vahvistetaan ja kehitetään maakunnan avainklustereita tukevia osaamiskeskittyymiä (tieto- ja viestintäteknologia, matkailu, hyvinvointi).

Luodaan kehittäjäorganisaatioista kattava kehittäjäverkosto ja vahvistetaan innovaatioverkostoja. Vahvistetaan alueella olevia osaamis- ja innovaatorakenteita sekä lisätään yhteistyötä ja verkottumista.

Kajaanin ammattikorkeakoulu ja Kajaanin yliopistokeskus yhteistyöyliopistoineen (Lapin yliopisto, Kuopion yliopisto, Joensuun yliopisto ja Jyväskylän yliopisto) muodostavat yhdessä Kainuun korkeakoulujärjestelmän. Yhteistyö sisältää yliopistokeskus- ja maakuntakorkeakoulutoiminnan sekä korkeakoulujen verkottumisen yrityksiin, itäosaamiseen verkottumisen ja kansainvälistymisen. Yliopistokeskus (Oulun yliopisto) ja Kajaanin ammattikorkeakoulu ovat allekirjoittaneet vuonna 2008 konsortiosopimuksen, jonka perusteella yhteistyötä kehitetään.

Rakennemuutosrahoitusta konsortiomallin aktiiviseksi toteuttamiseksi ja lisärahoitukseksi haetaan pysyvänä korotuksena Kainuun kehittämisrahaan.

Keskeisin toimintatapa:

Julkisille toimijoille myönnettävät kehittämisavustukset yritysten toimintaympäristön parantamiseksi, TE

EAKR- ja ESR-hankkeet, TE, LH

Kainuun TE suuntaa TEKES -rahoitusta pääosin Itä-Suomen innovaatiostrategian (ISI) mukaisiin hankkeisiin. Kärkisovellusalueet ovat metsäteollisuuden älykkäät prosessit, liikkuvat työkoneet, ympäristöteknologia, hyvinvointi, turvallisuus ja matkailu. Sovellusalueita tukevia teknologioita ovat optiikka-, mittaus- ja sensoriteknologia ja materiaaliteknologia.

Yliopistokeskus

- Biotekniikan laboratorion kehitysohjelma LH
- Tietojenkäsittelytieteen laitoksen Kajaanin yksikön CreaTOL-tutkimusohjelma LH /TE jonka alla on Crea-perhe: CreaBase, CreaLearn, CreaNet, CreaTinder, CreaProc II, CreaGameKainuu

Kajaanin ammattikorkeakoulu:

- Kehitetään ja ajantasaisetaan Kajaanin ammattikorkeakoulun laboratorioita (elektroniikan testauslaboratorio, sulautettujen ohjelmistojen kehittämislaboratorio, rakennustekniikan laboratorio, tuotantotekniikan laboratorio, Kätevä koti- hyvinvointiteknologian testauslaboratorio, Health Lab, Care Labs, Process Developing Lab). Kehitetään testauslaboratorioiden palveluja ja kansainvälistetään niiden toimintaa ajoneuvotietojärjestelmäpohjaiseen osaamistarpeeseen liittyen. Toteutetaan infrastruktuuri tukemaan kokonaisten ajoneuvojen olosuhde ja tietojärjestelmäpohjaista T&K työtä. LH
- Pohjois- ja Itä-Suomen matkailun kehittäminen. Vahvistaa Pohjois-Suomen matkailusektorin osaamista, kilpailukykyä, parantaa Kainuun alueen yritysten kilpailukykyä tukemalla tuotekehitystä ja liiketoimintaprosesseja sekä tuottamalla ennakoititutumuksen keinoin elinkeinoa hyödyttävää markkina- ja muuta tietoa. Tavoitteena uudet innovaatiot ja liikeideat matkailun ja vapaa-ajan alalla.

Seniorpolis

Seniorpolis on Kainuusta johdettu osaamiskeskittymä ja verkosto, joka testaa ja kehittää yli 55-vuotiaille, varttuneille ja virkeille, kokeneille ja aktiivisille ihmisille tarkoitettuja hyvinvointituotteita, asumis-, koulutus-, virkistys- ja hoivapalveluja. Seniorpolisin tavoitteena on olla merkittävä toimija erilaisissa hyvinvointiohjelmissa sekä saada seniorikonseptin sovelluksia ja laajennuksia käyntiin myös muissa kunnissa. Tuotekehityskonsortion tavoitteena on laajentua kattamaan koko maa ja saada merkittäviä ulkomaisia kumppaneita.

- Seniorpolisin koordinaatio KMK , muut hankkeet eri rahoittajien kautta
- Tavoitteena on rakentaa Agora eli palvelutalo Seniori-Akatemian toiminnan keskuksiksi

Snowpolis

Snowpolis Vuokatti on kansainvälinen teknologiapuisto, joka erikoistuu liikunnan, ravitsemuksen ja talven teknologioihin. Snowpoliksen tavoitteita ovat koulutus-, tutkimus-, yritys- ja tuotekehitysympäristön vahvistaminen alueella, kansainvälisen ulottuvuuden tuominen alueelle valituilla toimialoilla sekä maakunnallisena tehtävänä uuden hyvinvointitoimialan luominen Kainuuseen. Snowpolis kuuluu valtakunnalliseen hyvinvointitoimialaklusteriin.

Keskeisimmät toimenpiteet tulevaisuudessa ovat kolmannen rakennusvaiheen pikainen aloittaminen, liittyminen eurooppalaiseen Living Lab – verkostoon ja toiminnan käynnistäminen ko. verkostossa, sekä talven liittyvän toimintaympäristön kehittämisohjelman käynnistäminen.

Tavoitteena III vaiheen rakentamisen nopea käynnistäminen rakennemuutosrahoilla.

-eri hankkeina TE, KMK, LH

Woodpolis

Woodpolisin tavoitteena on kehittyä puurakentamisen kehittämisfoorumiksi, jonka toiminta on kansainvälistä. Woodpolis keskittyy puurakentamisen tuotteistamiseen ja pyrkii samalla lisäämään puun käyttöä rakentamisessa. Tavoitteena on mm. luoda pienten puukerrostalojen ja – pientalojen julkisivuihin soveltuvia elementtiratkaisuja ja siihen liittyvä tuotanto- ja palveluverkosto. Tavoitteena on aikaansaada myös puurakentamisen koulutuskeskus. Kehitystyölle tyypillistä on pitkälle viety esivalmistus, palvelukonsepti, kokonaisvaltainen energiatehokkuus, olosuhteet, edellytykset ja kilpailutilanteen huomioiva kohdentaminen. Järjestelmätuotteet syntyvät yhteistyössä mm. asumisen osaamisklusterin toimijoiden kanssa. Kehittäjäverkostoon kuuluu mm. Teknillinen korkeakoulu. Kehittämistoimintaa tukee vahvasti Woodpoliksen puurakentamisen koulutuskeskus, joka toimii samalla puurakentamisen tutkimus- ja kehittämislaboratoriona.

- Kajaanin ammattikorkeakoulun yhdessä Woodpolioksen kanssa toteuttama puurakentamisen osaamiseen tähtäävä insinööri-koulutus aikuiskoulutuksena. Koulutus tukee valtakunnallista pyrkimystä puurakentamisen osaamisen kohentamiseksi.
- Muut Woodpolioksen oppimisympäristöä hyväksi käyttävät puurakentamisen osaamisen parantamiseen tähtäävät alan yrityksille, maahanmuuttajille ym. potentiaalisille ryhmille suunnatut ja räätälöidyt koulutukset eri koulutustasoilla.
- eri hankkeina TE, LH

Measurepolis –ohjelma KMK, TE, LH

Measurepolis Kajaani kuuluu osaamiskeskukseksi valtakunnallisen metsäteollisuuden osaamisklusteriin sekä on nimetty toimijaksi ympäristötekniikan osaamisklusteriin.

Measurepolis-ohjelma on mittaustekniikan tutkimus- tuotekehitys- ja yritystoiminnan laaja ja pitkäkestoinen kehittämisohjelma. Ohjelman tavoitteena on mittaustekniikan tutkimus- ja tuotekehitystoiminnan kehittämisen, alan yritysten teknologiaosaamisen vahvistamisen ja yhteistyöverkoston kansallisen ja kansainvälisen laajentamisen kautta synnyttää Kainuuseen kansallisesti merkittävä ja kansainvälisesti tunnettu mittaustekniikan osaamiskeskus.

Measurepolis-ohjelma on jatkoa vuonna 2003 käynnistyneelle mittaustekniikan osaamiskeskusohjelmalle. Ohjelma on suunniteltu toteutettavaksi vuosina 2007-2013 ja se koostuu osaamiskeskusohjelman lisäksi tutkimustoiminnan kehittämisohjelmasta ja toimintaympäristöhankkeista. Suunniteltu kustannusarvio on vuonna 2008 1,54 M€ ja alustavan suunnitelman mukaan vuonna 2009 1,43 M€ ja vuonna 2010 1,32 M€.

Ohjelman toteuttajina ovat Kajaanin Teknologiakeskus Oy, Oulun yliopiston mittalaitelaboratorio, biotekniikan laboratorio sekä CWC, VTT, Mittatekniikan keskus sekä Kajaanin AMK.

Ajoneuvotietojärjestelmien kehittämisohjelma KMK, TE, LH

Measurepoliksessa on valmisteilla ajoneuvotietojärjestelmien kehittämisohjelma (ATJ-ohjelma). Tavoitteena on synnyttää Measurepolis-ohjelman rinnalle erillinen laaja ja pitkäkestoinen kehittämisohjelma, joka palvelee Kajaanin seudun nopeimmin kasvavinta teknologiayritystoimintaa. Ajoneuvoihin ja liikkuvien työkoneisiin liittyvien tietojärjestelmien, elektroniikan ja ohjelmistojen kehitys- ja valmistustoiminta on kasvanut merkittävästi niin Kajaanin seudulla, kansallisesti kuin kansainvälisesti. Kajaanin seudun ajoneuvotietojärjestelmäalan yrityksillä yhdessä alan tutkimus-, kehitys- ja koulutuslaitosten kanssa on mahdollisuus luoda Kajaanin kansallisesti merkittävä ja kansainvälisesti tunnettu ajoneuvotietojärjestelmien osaamiskeskittymä. Osaamiskeskittymä kytkeytyy Älykkäät koneet -kansalliseen osaamisklusteriin. ATJ-ohjelmassa ovat mukana kaikki alan keskeiset yritykset Kajaanin seudulta. Ohjelman toteuttajina on Kajaanin Teknologiakeskus Oy (valmistelija, koordinoija ja hallinnoija), VTT:n Kajaanin yksikkö, CWC:n Kainuun yksikkö, tietojenkäsittelytieteiden laitoksen Kajaanin yksikkö, Kajaanin AMK ja Kainuun ammattiopisto. Ohjelmaa on suunniteltu toteutettavan 2008-2015. Ohjelman suunniteltu kokonaisrahoitus on 500 000 € (2008), 600 000 € (2009) ja 800 000 € (2010). Ohjelman rahoittajina on KMK, TE, Kajaanin kaupunki, Sotkamon kunta, Kajaanin yliopistokeskus, VTT ja Kajaanin AMK.

Ohjelmaan liittyy suunnitelma testaustunnelin rakentamiseksi Kajaanin eteläosaan. Investoinnin suuruusluokka on 50 m€ ja tavoiteltava aikataulu 2009-2010. Tähän haetaan rakennemuutosrahoitusta.

Aluekeskusohjelma KMK, (LH)

Kajaanin seudun aluekeskusohjelmassa on tarkoitus kehittää valittujen erikoistumisalojen (hyvinvointiala ja matkailuala) osaamis- ja innovaatioympäristöä sekä tukea osaamisen seudullista ja maakunnallista hyödyntämistä.

Hyvinvointialan yritys- ja tutkimustoiminnan kehittämisen kärkenä on mittaustekniikan hyvinvointialan sovellukset sekä matkailun osaamisrakenteiden kehittämisen kärkenä kulttuurin työtä ja toimeentuloa luova näkökulma. Pääpaino kuitenkin kehittämisessä on hyvinvointialalla. Hyvinvointialan sisällöllinen kehittäminen on Snowpolis Oy:n vastuulla.

Hallinnoijana toimii Kajaanin Teknologiakeskus Oy.

TL 2 Elinkeinojen ja tuotantorakenteen kehittäminen ja yrittäjyyden edistäminen

Keinot:

Liiketoimintaosaamisen vahvistaminen.
 Kansainvälistymisen lisääminen ja monipuolistaminen.
 Tuotteistaminen ja kaupallistaminen.
 Verkostojen ja konsortioiden vahvistaminen ja niiden johtaminen.
 Varaudutaan osaavan henkilöstön ja työvoiman saannin turvaamiseen.
 Uusien teknologioiden hyödyntäminen, tutkimus ja kehittäminen.
 Yritysten murrosvaiheiden ongelmien loiventaminen

Elinkeinoelämän kehittämiseen tuo aivan uuden vaatimustason UPM:n paperitehtaan sulkeminen vuoden 2008 lopussa. Äkillinen rakennemuutos aiheuttaa tarpeen saada valtiolta runsaasti lisää rahoitusta tarjolla olevien hyvien hankkeiden pikaiseksi toteuttamiseksi. Näin voidaan lieventää työttömyyden kasvua ja toisaalta nopeuttaa uudenlaisen yritystoiminnan kehittymistä.

Rakennemuutosrahoitusta Kainuun kehittämisrahana haetaan etenkin yrityshankkeisiin ja yritysten toimintaympäristön kehittämiseen aiemmin mainitun innovaatiotoiminnan edistämisen lisäksi.

2.1 Klustereiden kehittäminen ja tuotantorakenteen uudistaminen (klustereita ovat: ICT, elektroniikka, metalli, elämystuotanto, metsä ja puu, elintarviketalous sekä hyvinvointi).

Keskeisin toimintatapa:

Kainuun Etu Oy on Kainuun kuntien omistama maakunnallinen elinkeinotoiminnan kehittämissyhtiö, jonka tehtävänä on tukea Kainuun elinkeinorakenteen kehitystä sekä auttaa maakuntamme elinkeinoelämän avaintoimialojen yrityksiä liiketoimintaosaamisen, kilpailukyvyyn, kasvun ja yhteistyön kehittämisessä sekä kehittää avainklustereita ja niiden toimintaedellytyksiä.

Yritys- ja yritysryhmäkohtaisten kehittämis- ja koulutushankkeiden toteuttaminen, TE, FINN, KMK
 Kasvaviin yrityksiin kohdistetaan erityinen panostus ja kaikesta tämän kohdan rahoituksesta valtaosa kohdistuu yksittäisiin yrityshankkeisiin.

Keskeisimmät hankekokonaisuudet:

Mm:

- Yritys- ja yritysryhmäkohtaisten investointi-, kehittämis- ja koulutushankkeiden toteuttaminen, TE, FINN, KMK, TE, LH
- IT-poolin verkoston kehittäminen ja uusien toimintatapojen käyttöönotto KMK, TE
- Metapart-verkoston kehittäminen myös laajoja kansainvälisiä kohteita hyödyntämään KMK, TE
- Puualan teemaohjelman toteuttaminen. Tutkimustiedon siirtäminen yritysten aktiiviseen käyttöön mm. metsä- puunjalostus- ja puurakentamisen alalla. Metsä- ja puutaloudessa viidenneksellä kohoava hakkuutavoite ja lisääntyvä bioenergian käyttö tuovat metsätaloudelle uusia työpaikkoja.
- Talvivaaran tukiverkko yritysryhmän, Prima Network, kehittäminen muitakin suuria kohteita varten KMK, TE
- Matkailussa kansainvälinen markkinointi ja tuotekehitys merkittävimmät hankeaiheet. KMK
- Pk-yritysten osaamisen kehittämisspalvelut Kainuussa v. 2008-2010; 2 893 000 €/ Kainuun TE-keskus, TE
- Osallistutaan valtakunnalliseen ESR –kehittämishankkeeseen Pk-yritysten osaamisen kehittämisspalvelut Kainuussa –hankkeen kautta 2008-2010
- Kulttuurialan esiselvityshankkeelta tulee esityksiä hankkeista loppusyksyllä

2.2 Muut toimialat (kaivannaistoimiala, Talvivaaran kaivoshanke, palvelualat).

Keinot:

Vaikutetaan lupamenettelyn järjeistämiseen ja selkeyttämiseen (ns. yhden luukun periaate). Talvivaaran kaivoshankkeeseen liittyen osaavan työvoiman saannin turvaaminen ja liikenneyhteyksien järjestäminen.

Keskeisimmät hankekokonaisuudet:

- Yritys- ja yritysryhmäkohtaisten investointi-, kehittämis- ja koulutushankkeiden toteuttaminen, TE, FINN, KMK, TE.
- Kivi- ja kaivannaisteollisuuden kehittämisohjelman laatiminen ja toteuttaminen.
- Maantien 870 Kajaani – Rautavaara parantaminen 5,5 km välillä Viinämäki – Pirttimäki, 2 milj.€
- Maantie 870 Kajaani – Rautavaara, kevyen liikenteen väylän rakentaminen Kontinjoen kylän kohdalle 5,0 km, 2 milj.€
- Maantien 870 Kajaani - Rautavaara parantaminen välillä Mustolanmutka – Kontinjoki 16,2 km, 7 milj.€
- Pk-yritysten osaamisen kehittämisspalvelut Kainuussa v. 2008-2010; 2 893 000 €/ Kainuun TE-keskus, TE, ESR
- Osallistutaan valtakunnalliseen ESR –kehittämishankkeeseen Pk-yritysten osaamisen kehittämisspalvelut Kainuussa –hankkeen 2008-2010) kautta:

Talvivaaran nikkeli-kaivoshanke luo toteutuessaan noin 400 työpaikkaa ja lisäksi epäsuoran työllistävän vaikutuksen arvioidaan olevan 600 – 800 uutta työpaikkaa. Investoinnin suuruus on yli 450 milj.€. Kaivosalueen rakentamisen toimintakuntoon vuosina 2007-2009 arvioidaan tuovan työpaikkoja n. 3 000 henkilötyövuotta. Osa työvoimasta tulee Kainuusta.

- Rautatien rakentaminen Talvivaaran kaivosalueelle, kokonaiskustannusarvio n. 50 milj.€, jälkirahoitustarve vuosina 2010-2011 LVM
- Prima Network-hanke. KMK. Hankkeen tavoitteena on saada paikalliset metallialan yritykset, suunnittelutoimistot ja koneurakoitsijat entistä laajemmin mukaan ison mittaluokan urakoihin. Kehityshankkeen muodossa tarjotaan osaamisresursseja ja palveluita pk-yrityksien tarpeisiin.
- TE-keskuksen työvoimaosaston koulutushankinta vastaa Talvivaaran koulutustarpeeseen. Koulutustarpeisiin vastataan myös ESR-projektien avulla.

2.3 Yrittäjyyden ja yritystoiminnan edistäminen

Keinot:

Yrittäjäkandidaattien etsintä ja seulonta organisaatioiden jatkuvaksi toiminnaksi.

Aloittavien yritysten tukeminen (tuotteistettuja tukijärjestelmiä).

Elinkeinoasiamies –tyyppistä lähipalvelua saatavana joka Kainuun kunnassa.

Naisyrittäjien osuuden lisääminen (uusien toimintatapojen kehittäminen).

Koneyrittäjyyttä on edistettävä ja tehostettava toimia, joilla työvoimapulaa voidaan metsäpuolella lieventää.

Keskeisimmät hankkeet/hankekokonaisuudet:

- Yritys- ja yritysryhmäkohtaisten kehittämis- ja koulutushankkeiden toteuttaminen, TE, (KMK)
- Kainuun alueen seudulliset yrityspalvelut v. 2008-2010; 1 712 000 €/ Kainuun TE-keskus, TE, ESR
- Pk-yritysten osaamisen kehittämisspalvelut Kainuussa v. 2008-2010; 2 893 000 €/ Kainuun TE-keskus, TE, ESR
- Osallistutaan kahteen valtakunnalliseen ESR -kehittämishankkeeseen Kainuun alueen seudulliset yrityspalvelut ja Pk-yritysten osaamisen kehittämisspalvelut Kainuussa - hankkeiden (v. 2008-2010) kautta: Aloittavien yrittäjien ja pk -yritysten liiketoimintaosaamisen kehittämisohjelma sekä Yrittäjyys työvoiman käyttötavana ja työmarkkinoiden toimivuuden moottorina

2.4 Osaavan työvoiman saatavuus

Keinot:

Työvoima- ja koulutustarpeiden selvittäminen ja työmarkkinoiden muutosten ennakointi (Yritysten tarpeiden mukainen työvoimakoulutus).

Yhteistyö yritysten ja oppilaitosten kanssa.

Kainuun vahvuuksien esille tuominen kohdennetulla viestinnällä ja rekrytointia tehostamalla.

Keskeisimmät hankkeet/hankekokonaisuudet:

- aikuiskoulutushankinta Kainuun kehittämisrahalla toteutettuna ylivoimaisesti merkittävin toiminta, TE
- Kainuussa osallistutaan valtakunnalliseen ESR-kehittämishjelmaan PROTEK: osaamisella ja laadun kehittämisellä parempaan muutoksenhallintaan, jossa tarkoituksena on varmistaa osaavan työvoiman saatavuus. Kehittämishjelmaan liittyen rahoitetaan mm. Tulevaisuuden työvoima –hanketta, johon sisältyy ennakoitiosio v. 2008-2010; 1 036 000 €/ Kainuun TE-keskus, TE, ESR.
- Kainuu osallistuu Itä-Suomessa ohjelmakaudella 2007-2013 toteutettavan ylismaakunnallisen Makro 14 (Itä-Suomi aktiivisen maahanmuuttopolitiikan pilottialueeksi) -ESR-hankkeeseen, jonka tavoitteena on mm. tehdä Itä-Suomesta työperusteisen maahanmuuton edelläkävijä, TE, ESR.
- Yritysten verkostoitumisen mahdollisuudet lähialueelle.
- Koulutusmahdollisuuksien markkinointi lähialueelle erityisesti Kainuun rekrytointitarpeet huomioon ottaen.

TL 3 Elinvoimainen uudistuva maaseutu

Kainuun maaseutusuunnitelman toteutusstrategian mukaiset toimenpiteet maaseutusuunnitelman toimeenpanemiseksi ohjelmakaudella 2007 – 2013.

Kainuuseen hyväksytyt 2 paikallista toimintaryhmää toteuttavat omia ohjelmiaan maaseutusuunnitelman osana.

Keinot:

Toteutetaan aktiivisesti Kainuun maaseutuelinkeino –ohjelman mukaista kehittämistoimintaa, Kainuun metsä- ja puutalouden teemaohjelmaa, Kainuun bioenergia - teemaohjelmaa , Kainuun luontomatkailun työohjelmaa sekä Kainuun kylätyöohjelmaa.

Keskeisimmät hankkeet/hankekokonaisuudet:

- Toteutetaan työohjelmien koordinaatio- ja toteutushankkeita.
- Myönnetään yritystukia maaseudulla toimiville yrityksille ml. maatilat

Eritysteemana vuonna 2009 maaseudun palveluliiketoimintaan ja palveluyrittäjyyteen liittyvä innovaatio- ja kehitystoiminta

Maaseudun kehittämistavoitteita palvelevia toimenpiteitä toteutetaan myös ESR-rahoituksella, TE-keskuksen työvoimaosasto rahoittaa mm. maaseutuyrittäjien työkyvyn ylläpitoon liittyvää kehittämistoimintaa ja mm. puu-, metsä- ja bioenergia-alan yrityksiin kohdentuva Puusteri -koulutushanketta (Kainuun Etu Oy)

Ohjelmakaudella 2007 – 2013:

- Kainuun TE-keskuksen maaseutuosastolla käytettävissään 21 300 000 euroa Eu ja valtion vastinrahoitusta.
- Kainuun Naisyrittäjyys Leader ry:llä käytettävissään 4 540 000 euroa sekä omarahoitusosuudet
- Oulujärvi Leader ry:llä käytettävissään 5 250 000 euroa sekä omarahoitusosuudet

Molemmat yhdistykset rahoittavat maaseudun pieniä yrityksiä, maaseudun kehittämistä, kylähankkeita, ja nuorten hankkeita

Tavoitteisiin tähtäävää toimintaa toteutetaan myös ESR-rahoituksella, TE

Mm. puu-, metsä- ja bioenergia-alan yrityksiin kohdentuva -hanke (Kainuun Etu Oy)

TL 4 Hyvinvoinnin edellytysten parantaminen

4.1 Rakennetyöttömyyden purku ja syrjäytymisen ehkäiseminen

Keinot:

Työvoimakoulutuksen kohdentaminen asiakkaiden tarpeita vastaavaksi.

Yksilölliset työnhakusuunnitelmat.

Työvoimapalveluiden tehostaminen ja yhteistyö eri toimijoiden kanssa (maakunnallinen työvoiman palvelukeskus).

Kehitellään uusia työllistymisen keinoja esim. 2009 alussa käynnistyvä Paltamon malli.

Kehittämiskumppanuus.

Toimenpiteitä toteutetaan Kainuun kehittämisrahalla (mm. työvoimakoulutus ja työllisyyspoliittinen avustus) sekä ESR -rahoituksella, TE, LH

ESR -rahoituksella rahoitetaan hankkeita, joissa mm.

- Parannetaan työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaantoa ja alennetaan rakenteellista työttömyyttä
- Kehitetään työnhakijoiden osaamista ja toimintakykyä
- Tuetaan ikääntyvien ja alhaisen koulutustason omaavien työttömien kouluttautumista
- Ehkäistään syrjäytymisvaarassa olevien nuorten koulutuksesta ja työelämästä syrjäytymistä
- Kehitetään ja hyödynnetään välityömarkkinoiden toimintaa
- Madalletaan työnantajien rekrytointikynnystä

Keskeisimmät hankekokonaisuudet, jotka perustuvat eri toimijoiden kehittämiskumppanuuteen.

Paltamon mallia rahoitetaan vuonna 2009 2 450 000 € KMKY, myöhemmin vuosina rahoitus kasvaa.

Kainuun kuntayhtymän sosiaali- ja terveystoimiala suunnittelemat 3 hanketta:

Kainuulaisen työkyvön tukeminen (KAITO –hanke): ”työttömien työterveyshuollon järjestäminen”, työttömien terveystarkastukset, testaukset ja työkyvön arviointi. TE

Etsijänuoret uudelle polulle (”koulupudokkaat”), osittain yhteistoimintaa koulutustoimialan kanssa. TE, LH

Maakuntavaltuusto päätti yksimielisesti lisätä kohtaan 4.1 tekstin: ”Toteutetaan rakennetyöttömyyden ja maahanmuuttajien kuntoutus- ja kotouttamishanketta ns. Perkuuhanketta.” TE

Maakunnallinen työllisyyden yhteiskoordinoinnin järjestäminen; kuntayhtymän keskushallinnon kanssa TE

- Toteutetaan rakenteellisen työttömyyden purkamiseen liittyvä KAIRA ESR-hanke, TE
- Rahoitetaan erilaisia hankkeita, joilla aktivoidaan toistuvais- ja pitkäaikaistyöttömiä sekä vaikutetaan työttömyyden ja syrjäytymisen vähenemiseen
- Kainuu osallistuu erilaisten rahoitettavien hankkeiden kautta valtakunnalliseen ESR-kehittämishankkeeseen Välityömarkkinat/ Siirtymätyömarkkinat – kolmannen sektorin tuki: tuetaan välittäjäorganisaatiohankkeita, joiden kautta mm. tarjotaan työmahdollisuuksia vaikeasti työllistyville, TE

4.2 Hyvinvointipalvelut

Keinot:

Edistetään hyvinvointia (myös työhyvinvointi) ja terveyttä vahvistamalla ennalta ehkäisevää toimintaa, yhteisöllisyyttä ja ihmisten itsetuntoa.

Turvataan tarpeenmukaisten, yhteisesti hyväksytyjen palvelujen saatavuus.

Kehitetään edelleen hyvinvointipalveluita mahdollistaen asiakkaille valinnan vapaus.

Keskeisimmät hankekokonaisuudet, jotka perustuvat eri toimijoiden kehittämiskumppanuuteen. Pääasiallisena hankehallinnoijana toimii Kainuun kuntayhtymän sosiaali- ja terveystoimiala.

Varhaisen tukemisen toimintamallien kehittäminen uusille aloille. Samalla jatketaan v 2007 aloitettua perhetyön uusien toimintamuotojen luomista. STM

Panostetaan väestöryhmien välisten terveyserojen kaventamiseen jatkamalla Kansanterveyslaitoksen kanssa v 2006 aloitettua yhteistyötä sekä maakunnallisen terveyttä edistävien toimintamallien ja päätöksenteon kehittämistä. STM

Teknologian hyödyntäminen hyvinvointipalvelujen saatavuuden turvaajana. Sosiaali- ja terveyspalvelujen ajanvarausjärjestelmien kehittäminen. KMKY, TE, LH

Maakuntavaltuusto päätti yksimielisesti lisätä kohtaan 4.2 tekstin: "Sosiaali- ja terveyspalvelujen ajanvarausjärjestelmän kehittäminen."

Palveluohjauksen kehittäminen asiakkaan valinnan mahdollisuuksien lisäämiseksi. Kehitetään ja otetaan käyttöön palvelutarpeen arvioinnin työkaluja eli jatketaan ja laajennetaan v 2007 aloitettua ikääntyneiden palvelutarpeen arviointia myös muihin asiakasryhmiin. KMKY / STM / TE.

Maakunnallinen liikunta- ja ravitsemusmalli 1) Kainuun liikunnan hanke julkiseen terveydenhuoltoon, 2) yritysten, erityisesti pienyritysten työhyvinvoinnin kehittämiseen vastaava hanke, 3) oma hyvinvointitekniologiaa ja uusia apuvälineitä hyödyntävä hanke, jolla tuetaan em. mainittuja hankkeita

ESR-rahoituksella voidaan rahoittaa työssä jaksamiseen ja –viihtyvyyteen liittyviä hankkeita, TE, LH

TL 5 Aluerakenteen ja infrastruktuurin toimintakyvyn vahvistaminen ja ympäristön hoito

5.1 Perusrakenteiden tason ja toimivuuden parantaminen

Keinot:

Parannetaan yhdyskuntateknisen huollon ja eri liikennemuotojen (myös tietoliikenne) infrastruktuuria. Parannetaan julkisia liikenneyhteyksiä Kainuusta muualle maahan.

Keskeisimmät hankkeet/hankekokonaisuudet:

- Tönölänsalmen silta, aloitus 2009, kustannusennuste 3 700 000 € (sis.alv. 22 %). Edellyttää Kainuun kehittämisrahan lisäämistä, LTAE III / 2008
- Ristijärven liikennejärjestelyt, aloitus 2009, kustannusennuste 1 000 000 € (sis.alv. 22 %).
- Kt 89 Jokimäki – Vartius parantaminen vaiheittain vuosina 2009 – 2013 vuosikustannusennuste 1 600 000 € (sis.alv 22 %)
- Vartius – Oulu rautatielle tarvitaan lisälinjasuojauspaikat liikenteen läpäisykyvyn lisäämiseksi: Niska, Liminpuro ja Tuomaanvaara

Maakuntavaltuusto päätti yksimielisesti lisätä kohtaan 5.1 Keskeisimmät hankkeet/hankekokonaisuudet tekstin: "Vuoreslahdentien pinnoittaminen vuoden 2009 budjetista. Edellyttäen, että Kainuun kehittämisrahaan saadaan erillirahoitus."

Joukkoliikennepalvelujen osto noin 1,25 milj. €/vuosi LH/joukkoliikenne.

Maaseudun vesihuoltohankkeet KAI

Vuonna 2009 käynnistyviksi suunniteltuja hankkeita

- Riekinrannan vosk., Sotkamo, vesijohto- ja viemäröinti, kustannusennuste 600 000 €
- Juuvinmäen vosk., Sotkamo, viemäröinti, kustannusennuste 200 000 €
- Naapurivaaran vosk., Sotkamo, viemäröintihanke, kustannusennuste 700 000 €
- Kuninkaanniemen vosk. Kajaani, viemäröinti, kustannusennuste 500 000 €
- Laherman alue, Suomussalmi, vesijohto ja viemäröinti, kustannusennuste 100 000 €
- Juntusrannan alue, Suomussalmi, viemäröinti, kustannusennuste 100 000 €
- Karjokankaan alue, Hyrynsalmi, vesijohto ja viemäröinti, kustannusennuste 50 000 €
- Kiinteistökohtaiset avustukset, määrärahatarve 100 000 €

Hankkeiden avustusprosentti on 30 %, joten määrärahatarve vuonna 2009 on 675 000 € + 100 000 € kiinteistökohtaisiin avustuksiin

Vuosangan ampumakenttälueen laajentamisen huomioon ottaminen kaavan valmistelussa.

Kasvavien puuvirtojen kuljettamiseksi kannolta tehtaille tarvitaan myös paikallistieverkoston kunnossapidon tehostamista.

5.2 Hyvä ympäristö

Keinot:

Parannetaan elinympäristön laatua alueelliseen ja paikalliseen tarpeeseen perustuvilla yhteistyöhankkeilla: KAI, LH

- kunnostamalla ja kehittämällä luonnon- ja kulttuuriperinnön kannalta arvokkaita ympäristöjä sekä kulttuurikohteita
- tukemalla toimia, jotka edistävät vesiensuojelua vesistöjen kunnostusta ja vesihuoltoa
- edistämällä mahdollisuuksia virkistäytyä luonnossa
- tekemällä selvityksiä ja suunnitelmia, joiden tavoitteena on ympäristön tilan parantaminen ja riskien hallinta
- toteutetaan ilmastonmuutoksen ja siihen sopeutumiseen liittyviä selvityksiä ja suunnitelmia

Mahdollisia hankkeita:

- Vaarallisten aineiden kuljetusten riskienhallinta
- Vaarajakson luontokohteiden hoito ja kunnostus
- Vesistökuunnostushankkeet
- Eloperäisten jätteiden käsittelyn kehittäminen
- Vuokatin alueen reittien kehittämissuunnitelma
- Reitistöjen rakentaminen, kehittäminen ja niiden tuotteistaminen
- Kuhmon moottorikelkkaurien kunnostus
- Oulujoen voimalaitosten kalateiden suunnittelu
- Vedenhankinnan ja pohjavesialueiden riskikartoitus
- Pilaantuneiden alueiden kunnostukset valtion jätehuoltotyönä
- Pilaantuneiden alueiden riskikartoitus.
- Kainuun luontoon vieraiden ja ihmiselle haitallisten lajien torjunta (esim. jättiputki).
- Alueellinen kulttuuriympäristöohjelma.
- Suomussalmen sinilevän vaivaamien järvien kunnostuksen suunnittelu.

TL 6 Vuorovaikutuksen lisääminen ja yhteistyön tehostaminen

6.1 Kansainvälinen ja monikulttuurinen Kainuu

Keinot:

- *Luodaan edellytykset kansainvälistymiselle kulttuurin, koulutuksen, markkinoinnin, tutkimuksen ja kehittämistyön sekä yhteistyön avulla ottamalla huomioon mm. lisääntyvä raja-alueyhteistyö ja maahanmuuttajat.*

Kainuun TE-keskuksen keskeisenä tehtävänä maahanmuuttajien kotouttamista koskevissa asioissa on kotouttamisen alueellinen ohjaus, seuranta ja yhteensovittaminen sekä yhteistyö kuntien/maakunnan, työvoimatoimistojen ja muiden toimijoiden kanssa. Kunta- ja maakuntayhteistyössä keskeisiä ovat kotouttamisohjelmia ja rinnastettavia toimenpiteitä koskevat asiat sekä sopimukset pakolaisten vastaanotosta ja kustannusten korvaamisesta. TE-keskus ohjaa työvoimatoimistoja maahanmuuttajien kotouttamiseen liittyvissä asioissa. Työvoimatoimistojen tarjoamista kotouttamistoimenpiteistä tärkein on työvoimapolitiittisena koulutuksena järjestettävä kotoutumiskoulutus, jonka päätavoitteena on suomen kielen taidon hankkiminen ja suomalaiseen yhteiskuntaan tutustuminen.

Keskeisimmät hankkeet/hankekokonaisuudet:

Juuret ja siivet -hanke (monikulttuurisuus ja maahanmuuttajien kotoutuminen) v. 2008-2010; 1 166 000 €/ MLL Kainuun Piiri ry, TE, ESR

Kainuu osallistuu Itä-Suomessa ohjelmakaudella 2007-2013 toteutettavan ylimaakunnallisen Makro 14 (Itä-Suomi aktiivisen maahanmuuttopolitiikan pilottiluueksi) -ESR-hankeeseen, jonka tavoitteena on mm.

- Tehdä Itä-Suomesta työperusteisen maahanmuuton edelläkävijä
- Vaikuttaa asenteisiin ja edistää työyhteisöjen monikulttuurisuutta
- Edistää ulkomaalaisten yrittäjyyttä ja kuntien elinkeinopalveluiden Venäjä-osaamista Itä-Suomessa
- Kirkastaa Itä-Suomen vetovoimatekijöitä ja edistää ulkomaalaisten alueelle juurtumista
- Kehittää ulkomaalaisten opiskelijoiden ja tutkijoiden rekrytointia ja heidän tukipalveluitaan

Hankkeen alla toteutetaan erilaisia pienempiä hankekokonaisuuksia työperäiseen maahanmuuttoon sekä monikulttuurisuuteen liittyen, TE

Kansainvälistä yhteistyötä eri tahojen (mm. osallistujat, viranomaiset) välillä rahoitetaan osana Manner-Suomen ESR-ohjelmaa toimintalinjoissa 1-3 toteutettavia hankkeita, TE, LH
Kielikoulutus osana kulttuurivaihtoa ja yritys yhteistyötä.

- Kulttuurien kohtaaminen hoitotyössä – koulutusohjelman suunnittelu ja pilotointi Kainuussa. Hanke parantaa sosiaali- ja terveysalan kykyä palvella eri kulttuureista tulevia asiakkaita ja lisää siten Kainuun houkuttelevuutta maahanmuuttoalueena.

6.2 Viestintä ja kansalaisvaikuttaminen

Keinot:

Vahvistetaan kainuulaista osaamista ja pidetään esillä maakuntaa jo hyvin kuvaavia viestejä. Tuodaan esille Kainuun koulutusmahdollisuudet. Kehitetään nuorten kansalaisvaikuttamisen osaamista koulutuksen avulla. Kehitetään monikanavaista viestintää hyödyntämällä laajakaistaverkkoa. Huomioidaan järjestöjen tekemä kulttuurityö uutta osaamista Kainuuseen luovana tärkeänä maakunnallisena voimavarana.

6.3 Alueyhteistyö ja kumppanuus

Keinot:

Suuntaudutaan ulospäin yhteistyöhön. Kainuun hallintomallin puitteissa kehitetään julkishallinnon kumppanuusrakenteita toimintatapojen uudistamiseksi. Muodostetaan maakuntaohjelman kärkialoille vuorovaikutteiset yhteistyöfoorumit (on osittain jo olemassa). Tuetaan nuorten osaamisen kasvua kehittämällä nuorten yhteistyö-, vuorovaikutus- ja verkottumistaitoja yhteistyössä eri toimijatahojen kanssa (mm. yrittäjyyskasvatus).

OUKA yhteistyö Pohjois-Pohjanmaan kanssa/KMK

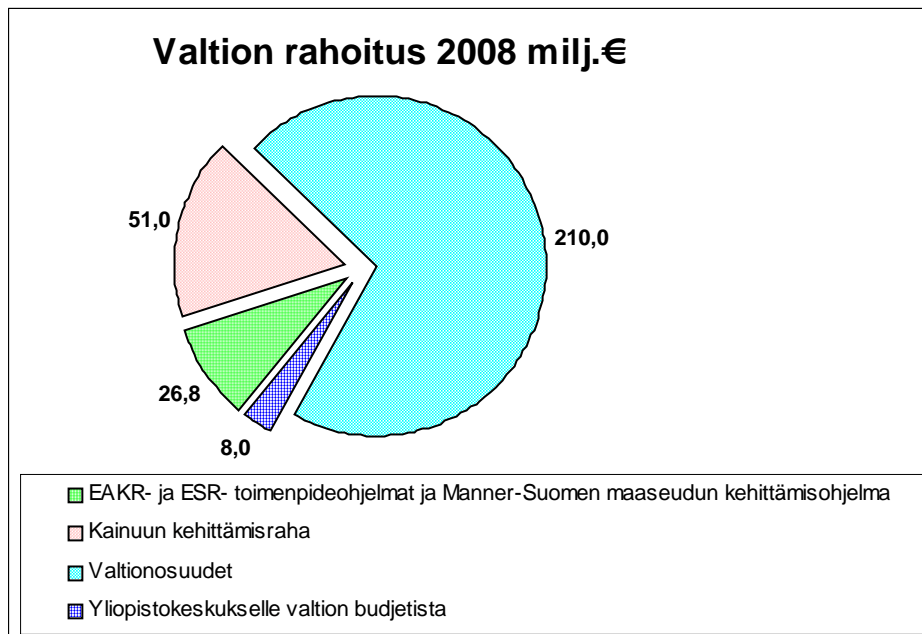
TOTSU toteuttaa nimensä mukaisesti Kainuun maakuntaohjelmaa. Ohjelman ympäristövaikutusten arviointi, joka on esitetty maakuntaohjelman liitteessä nro 2/Ympäristöselostus, pätee suoraan TOTSUun. Yksittäisten hankkeiden vaikutusten arviointia tehdään hankekohtaisesti. Hankkeiden rahoituksesta päätettäessä selvitetään tarpeellisessa määrin niiden sosiaaliset, ympäristölliset ja taloudelliset vaikutukset. Kullakin hallinnonalalla on hyväksytyt menettelytapansa, lisäksi Kainuun ympäristökeskukselta pyydetään erillinen lausunto hankkeen ympäristövaikutuksesta, jos hankkeen toiminta sitä edellyttää. Vuosittain julkaistaan raportti Kainuun kehittämisestä.

Kainuun tähänastinen poikkeuksellisen positiivinen kehitys on keskittynyt Sotkamoon ja Kajaaniin, jonne myös käytettävissä olevasta kehittämisrahoituksesta kohdentuu yli kaksi kolmannesta. Muualla Kainuussa eteenpäin on menty paljon hitaammin. Alueellisesti eriytyvän kehityksen suunnan muuttaminen on mittava haaste, johon ei toistaiseksi ole löydetty riittävästi keinoja.

Kehitykseen tuo pahan takaiskun Kajaanin paperitehtaan suunniteltu sulkeminen vuoden 2008 lopussa. Helsingin yliopiston Ruralia-Instituutin arvion mukaan vuosien 2008-2009 ” taloudellisesta kasvusta menetetään yhteensä 8,4 %, rahassa mitattuna 168,8 miljoonaa euroa”. Henkilötyövuosina työllisyyden arvioidaan heikkenevän ensimmäisenä vuotena 804 ja toisena vuotena 1 034 .

Äkillisestä rakennemuutoksesta selviämiseen maakunta on hakenut lisää rahoitusta Kainuun kehittämisrahaan vuodelle 2009 eri toimenpiteisiin 23,9 m€ ja Kajaanin korkeakoulukonsortiolle 2,5 m€ sekä vuodelle 2010 toimenpiteisiin 3,0 m€ ja konsortiolle 2,5 m€. Esityksen arvioitu välitön työllistävä vaikutus on 380 välitöntä uutta työpaikkaa ja 500 välillistä työpaikkaa eli yhteensä 880 työpaikkaa vuoden 2010 loppuun mennessä. tehtyyn esitykseen sisältyy muitakin ehdotuksia, mm valtion toimintojen alueellistamine, jonka arvioitu työllistävä vaikutus on 190 henkilötyövuotta. Vastaukset valtion taholta saadaan lokakuun aikana.

Kainuuseen tuleva valtion rahoitus vuonna 2008.

NEUVOTTELUTARPEET MINISTERIÖIDEN KANSSA

Maakunta on esittänyt Itä-Suomen kanssa yhteistä neuvottelua liikenne- ja viestintäministeriön kanssa aiheena erityisesti tieyhteyksien parantaminen. Kainuuta kiinnostaa tässä yhteydessä vaikuttaa Talvivaaran läheisten tieyhteyksien parantamisen lisärahoitukseen.

Toinen yhteisneuvottelu koskee yliopistokeskusmaakuntia, joiden on tarkoitus neuvotella opetusministeriön kanssa yliopistokeskusten aseman parantamisesta ja pysyvästä lisärahoituksesta.

Kumpaankin neuvotteluun on ministeriöille lähetetty keskitetysti laaja pohjateksti

MAAKUNTAOHJELMAN TOTEUTTAMISSUUNITELMA

Rahoitus 2009-2013, milj.€ (1 000 € tarkkuudella esim. 1,234 milj.€)

Kaikille maakunnille yhteiset määrärahat.

Maakunta:

Hallinnonala	Momentin numero	Momentin nimi	Lähtötaso 2008	Esitys 2009	Esitys 2010	Esitys 2011	Esitys 2012	Esitys 2013
LVM	31.60.63	Joukkoliikenteen palveluiden osto ja kehittäminen						
TEM	32.30.45	Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen						
TEM	32.30.51 (32.80.51)	Työllistämis-, koulutus- ja erityistoimet						
TEM	32.30.64 (32.80.64)	Työllisyysperusteiset siirtomenot investointeihin						
TEM	32.50.43	Maakunnan kehittämisraha (yhteensä)						
TEM	32.50.43	- OSKE						
TEM	32.50.43	- KOKO						
TEM	32.50.43	- Ohjelmiin sitomaton						
TEM	32.50.63	Kainuun kehittämisraha	50,958	50,714	53,249	55,378	57,593	59,896
TEM	32.50.63	Tönölänsalmen silta, tiepitoon ja joukkoliikennepalvelujen osto, esitys, lisärahaa	2,514		2,000			
TEM	32.50.63	Talvivaaran kaivostoimintaa liittyen 1. mt 870 parantaminen Viinämäki-Pirttimäki ja 2. Kontinjoen kevyen liikenteen väylän rakentaminen		4,000				
TEM	32.50.63	Äkillisen rakennemuutos, nykyinen esitys		23,900	3,000			
TEM	32.50.63	Äkillinen rakennemuutos, esitys pysyvästä rahoituksesta korkeakoulu konsortiolle			2,500	2,500	2,500	2,500
YM	35.10.61	Ympäristönsuojelun edistäminen						
YM	35.10.77	Ympäristötyöt						
		Valtion rahoitus yhteensä	53,472	78,614	60,749	57,878	60,093	62,396
		Kuntien rahoitus *						
		Julkinen rahoitus yhteensä	53,472	78,614	60,749	57,878	60,093	62,396
		Yksityinen rahoitus *						
		RAHOITUS YHTEENSÄ	53,472	78,614	60,749	57,878	60,093	62,396

* Arvio rahoituksen määrästä.

MAAKUNTAOHJELMAN TOTEUTTAMISSUUNITELMA

Rahoitus 2009-2013, milj.€ (1 000 € tarkkuudella esim. 1,234 milj.€)

Vapaasti valittavat määrärahat.

Maakunta:

Hallinnonala	Momentin numero	Momentin nimi	Lähtötaso 2008	Esitys 2009	Esitys 2010	Esitys 2011	Esitys 2012	Esitys 2013
MMM	30.50.312	Pienehköt vesistö- ja vesihuoltotyöt	0,060	0,012	0,060	0,060	0,060	0,060
MMM	30.50.313	Avustukset yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteisiin (Vaala)	0,000	0,150	0,100	0,050	0,030	0,030
YM	35.20.64	Avustukset rakennuspeinnön hoitoon	0,135	0,150	0,150	0,180	0,200	0,200
Työ ja elinkeinoministeriö (TEM)	32.30.45	Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen	0,015	0,060	0,060	0,060	0,060	0,060
Työ ja elinkeinoministeriö (TEM)	32.30.01.2 (32.01.02.2)	Pk-yritysten kehittämispalvelut, kotimainen (S 2v), saatu v. 08 poikkeuksellisesti lisärahaa 0,025 €, koska uusi eu-projekti ei ole käynnistynyt alkuperäisen suunnitelman mukaan	0,035	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020
		Valtion rahoitus yhteensä	0,245	0,392	0,390	0,370	0,370	0,370
		Kuntien rahoitus *						
		Julkinen rahoitus yhteensä	0,245	0,392	0,390	0,370	0,370	0,370
		Yksityinen rahoitus *						
		RAHOITUS YHTEENSÄ	0,245	0,392	0,390	0,370	0,370	0,370

MAAKUNTAOHJELMAN TOTEUTTAMISSUUNITELMA								
Rahoitus 2009-2013, milj.€								
Maakunta: Kainuu								
Hallinnonala	Momentin numero	Momentin nimi	Lähtötaso 2008	Esitys 2009	Esitys 2010	Esitys 2011	Esitys 2012	Esitys 2013
MMM	30.10.61	EU:n osallistuminen maaseudun kehittämiseen						
		Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma:	1,750	1,819	1,600	1,600	1,600	1,600
MMM	30.10.62	Valtion rahoitusosuus EU:n osaksi rahoittamasta maaseudun kehittämisestä						
		Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma:	2,000	2,081	1,900	1,900	1,900	1,900
MMM	30.40.62	Elinkeinokalatalouden markkinoinnin ja rakennepolitiikan edistäminen	0,070	0,070	0,070	0,070	0,070	0,070
		Kansallinen osuus	0,095	0,095	0,095	0,095	0,095	0,095
TEM	32.70.64	EU:n rakennerahastojen rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-ohjelmiin ohjelmakaudella 2007—2013						
		EAKR -toimenpideohjelma:	8,019	7,440	6,880	6,254	5,620	4,960
		Manner-Suomen ESR -toimenpideohjelma:						
		- Valtakunnallinen						
		- Alueellinen	5,877	5,227	4,371	3,520	2,612	1,666
TEM	32.70.65	Valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-ohjelmiin ohjelmakaudella 2007—2013						
		EAKR -toimenpideohjelma:	6,088	5,526	5,752	5,947	6,148	6,355
		Manner-Suomen ESR -toimenpideohjelma:						
		- Valtakunnallinen						
		- Alueellinen	2,921	3,146	3,797	3,386	3,500	3,618
			Lähtötaso 2008	Esitys 2009	Esitys 2010	Esitys 2011	Esitys 2012	Esitys 2012
		EU:n rahoitus yhteensä	15,716	14,556	12,921	11,444	9,902	8,296
		Valtion rahoitus yhteensä	11,104	10,848	11,544	11,328	11,643	11,968
		Kuntien rahoitus *	0,000	0,000	2,095	1,921	1,747	1,747
		Julkinen rahoitus yhteensä	26,820	25,404	26,560	24,693	23,292	22,011
		Yksityinen rahoitus *	0,000	0,000	0,000	13,324	13,026	13,026
		RAHOITUS YHTEENSÄ	26,820	25,404	26,560	38,017	36,318	35,037
		* Arvio rahoituksen määrästä.						